TAPAHTUMATEOLLISUUS ry.

27.9.2021

Viite: HE 131/2021 vp

Tapahtumateollisuus ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 131 / 2021 vp)

Tapahtumateollisuus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto talousvaliokunnalle.

Koronatodistuksen käyttöönotto ja merkitys tapahtumateollisuuden toimialalla

Tapahtumateollisuus ry on tapahtumaelinkeinon keskusjärjestö, joka edustaa yli 20 toimialajärjestöä urheilun, kulttuurin, viihteen, messu- ja yritystapahtumien, kongressien ja hengellisten tapahtumien sektoreilta sekä yli 220 toimialan yksittäistä yritystä.

Tapahtumateollisuuden toimiala laajasti kannattaa koronatodistuksen käyttöönottoa yleisötilaisuuksissa vaihtoehtona viranomaisen määräämille rajoituksille. Syvästä ja pitkäkestoisesta koronakriisistä toipumisen aloittava tapahtumateollisuuden toimiala tarvitsee lisäksi lainsäädännöllä turvatun mahdollisuuden ottaa koronatodistus käyttöön toimijoiden omaehtoisena terveysturvallisuustoimena. Koronatodistuksen käyttöönotto ja voimassaolon mahdollistaminen vuoden **2022** loppuun saakka on erittäin tarpeellista, sillä koronatodistus yhtenä työkaluna vahvistaa tapahtumamarkkinan pitkään kaipaamaa ennustettavuutta ja avaa Suomelle mahdollisuuden säilyttää asemansa kansainvälisessä kilpailussa.

Kotimaan markkinan ja tarjonnan lisäksi Suomessa järjestetään normaalitilanteessa vuosittain useita kansainvälisiä viihteen, kulttuurin, urheilun ja yrityssektorin tapahtumia. Näiden tapahtumien taloudellinen ja työllinen vaikutus niin tapahtumateollisuuden toimialalle kuin niiden järjestämispaikkakunnille on hyvin merkittävä. Kansainvälisten tapahtumien taustalla olevat organisaatiot edellyttävät poikkeuksetta ennustettavuutta ja hyvää riskienhallintaa ennen sitovan järjestämispäätöksen tekemistä. Suomi on aiemmin pystynyt erottautumaan kansainvälisessä tapahtumamarkkinassa juuri yhteiskunnallisen vakauden ja korkean

turvallisuustasonsa ansiosta. Ennustamattomasti muuttuvien rajoitusten ja luotettavan exit-suunnitelman sekä koronapassin puuttumisen vuoksi tämä asema on nyt menetetty, Suomi on jäämässä ulos kansainvälisestä tapahtumamarkkinasta. Koronapandemian myötä koronatodistus on jo otettu käyttöön useissa Euroopan maissa ja se on osittain jo muodostunut kansainvälisten tapahtumajärjestäjien vaatimukseksi sitovia päätöksiä tehtäessä.

Mielikuvat yleisötilaisuuksista ja niiden turvallisuudesta ovat kärsineet koronaepidemian aikana pahoin ja suurelta osin aiheettomasti. Ammattimainen tapahtumajärjestäminen on Suomessa normaaliaikanakin useilla eri laeilla säänneltyä ja valvottua toimintaa. Ammattimainen tapahtumatoimijakenttä toimii vastuullisesti ja aktiivisessa yhteistyössä viranomaisten kanssa. Myös koronaepidemian aikana tapahtumajärjestäjät ovat nopeasti omaksuneet ja myös itse aktiivisesti kehittäneet terveysturvallisuustoimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää koronaviruksen leviämisen riskiä erilaisissa yleisötilaisuuksissa ja tapahtumatiloissa. Korkea turvallisuuden tunne tapahtumiin osallistuessa on yksi tärkein tekijä, jotta yleisöt ja asiakkaat uskaltavat jälleen saapua tapahtumiin. Koronatodistuksen käyttöönotto saa kannatusta laajasti myös erilaisten tapahtumayleisöjen ja -asiakkaiden keskuudessa.

Huomiot lakiesityksestä

Epäselvyydet tartuntatautilain määräaikaisten pykälien perusteella toteutettavassa sääntelyssä, lakiesityksen ristiriidat pykälän 58 c § osalta

Tapahtumateollisuus on lausunut sosiaali- ja terveysministeriölle lain valmisteluvaiheessa, että koronatodistusta käyttämällä tulisi päästä eroon kaikista rajoituksista ja erillistoimenpiteistä, siis myös tartuntatautilain 58 a ja c § pykälien mukaisista velvoitteista. Nyt annetussa hallituksen esityksessä on täsmennetty, että tartuntatautilain 58 a §:ssä ja 58 c §:ssä säädetyt yleiset hygienia- ja muut vaatimukset olisivat voimassa riippumatta siitä, edellyttäisikö toiminnanharjoittaja EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä vai ei. Todistuksen edellyttäminen mahdollistaisi kuitenkin täyden täyttöasteen yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Koronatodistuksen käyttö on esityksen mukaisesti rajattu tilanteisiin, joissa on voimassa tartuntatautilain 58 tai 58 d pykälän mukainen viranomaisrajoitus tai valtioneuvoston 58 a § nojalla säätämiä velvoitteita. Esityksen mukaisesti siis tilanteessa, jossa näitä rajoitteita ei ole, ei myöskään tartuntatautilain 58 c § pykälän mukaisista velvoitteista olisi mahdollista poiketa, vaikka nämä velvoitteet ovat jatkuvasti voimassa 31.12.2021 saakka.

23.9.2021

Tartuntatautilain 58 c § pykälän osalta lain säännöskohtaisissa perusteluissa (HE 245/2020 vp., kappale 7.) todetaan jo nykyisellään seuraavasti: *Varsinaiset asiakkaiden ja muiden toimintaan osallistuvien oleskelun järjestämistä koskevat rajoitukset sisältyvät esitysluonnoksen 58 d §:ään, eikä nyt ehdotettavasta 58 c §:stä voida johtaa sitovia rajoituksia esimerkiksi asiakaspaikkojen määrän rajoittamiseen.*

Käytännössä tartuntatautilain 58 c § pykälän mukainen sääntely on ollut ja on edelleen alueittain ja paikallisesti vaihtelevaa sekä epäselvää. Viranomaiset ohjaavat ja velvoittavat tapahtumajärjestäjiä noudattamaan erilaisia asiakaskapasiteettiin kohdistuvia rajoituksia. Hallituksen esityksessäkin todetaan nyt siis, että koronatodistusta käyttämällä olisi mahdollista päästä tilojen täyteen täyttöasteeseen. Kuitenkaan voimassa olevan lainsäädännön mukaan tilojen asiakaskapasiteettia ei voida rajoittaa muuta kuin pykälän 58 tai 58 d § mukaisten päätösten kautta. Hallituksen esitys on siis ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön kanssa.

Lakiesitystä tulee korjata pykälän 58 c § soveltamiseen liittyvien epäkohtien osalta. Nykyisellään sekavat viranomaiskäytännöt tulee myös yhdenmukaistaa valtakunnallisesti ja toiminnan tulee noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Lain voimassaolo ja tapahtumajärjestämisen vaatima pitkä suunnittelujänne

Tapahtumajärjestämisen aikajänne on erityisesti suurempien tapahtumien osalta erittäin pitkä. Tapahtumateollisuuden toimialalla suunnitellaan ja tehdään parhaillaan päätöksiä kevään ja kesän 2022 osalta, syksyn 2022 osalta ja jopa vuosien 2023 ja 2024 suurimpien tapahtumien osalta. Luonnoksessa esitetty aikaikkuna koronatodistuksen käytölle loka-joulukuulle 2021 parantaa pienten ja keskisuurten, pääosin paikallisten ja alueellisten tapahtumien toimintaedellytyksiä.

Valtakunnalliset ja kansainväliset suur- ja megatapahtumat tarvitsevat kuitenkin huomattavasti pidemmän ennustettavuuden. Koska yleisötilaisuuksien sääntelyn mahdollistava pykälä 58 § on tartuntatautilaissa toistaiseksi voimassa olevana, ei mahdollisuus yleisötilaisuuksien rajoittamiseen ja tapahtuma-alalla jatkuvaan epävarmuuteen ole päättymässä vuodenvaihteeseen.

Tapahtumateollisuus esittää, että koronatodistuksen käyttöönotto tartuntatautilain pykälän 58 § perusteella määrättyjen kokoontumisrajoitusten vaihtoehtona mahdollistetaan siten, että se luo välittömästi riittävän pitkää ennustettavuutta ja vakautta, siis 31.12.2022 saakka.

23.9.2021

Koronatodistuksen käyttö vapaaehtoisena terveysturvallisuustoimenpiteenä

Tapahtumateollisuuden toimialalla on laajaa tarvetta käyttää koronapassia terveysturvallisuustyökaluna myös silloin, kun viranomaisen määräämiä rajoituksia ei ole voimassa. Pitkäkestoiset, voimakkaat rajoitukset ovat aiheuttaneet luottamuksen heikkenemistä tapahtumien yleisöissä ja asiakkaissa, jonka palauttaminen edellyttää osalla tapahtumasektoreita myös vapaaehtoisia lisätoimenpiteitä terveysturvallisuuden ja siihen liittyvien mielikuvien vahvistamiseksi. Myös edellä kuvattu kansainvälinen markkinatilanne ja käytännöt edellyttävät sitä, että suomalaiset tapahtumajärjestäjät voivat sitoutua koronatodistuksen käyttöön myös vapaaehtoisesti ja ilman riskiä oikeudellisista seuraamuksista.

Voimakkaiden rajoitusten lisäksi riittämättömät ja toimialalle kapeasti kohdentuneet taloudelliset kompensaatiot ovat yhdessä aiheuttaneet tapahtumateollisuuden yritysten taloudellisen aseman rajun heikkenemisen. Lainsäätäjän tulee ottaa käyttöön kaikki keinot, joilla markkinan luottamusta ja kriisiytyneen toimialan yritysten toimintakykyä vahvistetaan.

Hallituksen esitys koronatodistuksen käyttöönotosta on laadittu ennen kaikkea oikeusvarmuussyistä. Esityksessä todetaan myös, että säännöksestä ei tulisi voida johtaa kieltoa toiminnanharjoittajan omalla riskillä edellyttää covid-19-epidemian leviämisen estämiseen tähtääviä terveysturvallisuustoimia myös muissa toiminnoissa tai tiloissa sallitun asiakasvalinnan puitteissa.

Tapahtumateollisuus katsoo, että lainsäätäjän tulisi mahdollistaa yleisötilaisuuksien osalta myös koronatodistuksen täysin vapaaehtoinen ja voimassa olevista rajoituksista riippumaton käyttö ja turvata näin toimijoiden juridinen asema tämän terveysturvallisuustoimen osalta. Lainsäätäjä ei voi jättää tapahtumateollisuuden toimijoita vaille oikeudellista suojaa tilanteessa, jossa pitkään jatkuneiden viranomaisen määräämien voimakkaiden rajoitusten aiheuttama liiketoiminnallinen haitta jatkuu vielä rajoitusten päättymisen jälkeenkin.

Koronatodistuksen lukusovelluksen yhteensopivuus pääsylipunlukijalaitteiden kanssa ja sovelluksen toimintavarmuuden näkökulmat

Hallitus esittää, että koronatodistuksen tarkastaminen tulee toteuttaa siten, että toiminnanharjoittaja käyttää siihen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymää lukusovellusta. Lukusovelluksen osalta tulee kuitenkin huomioida sen yhteensopivuus

erilaisten pääsylipunlukijalaitteistojen kanssa.

Tapahtuma-alan lippuyhtiöt arvioivat, että yhdellä työntekijällä kuluu tuhannen osallistujan lipuntarkastukseen aikaa noin tunti normaalissa toimintaympäristössä yhdellä lukijalla ja henkilöllä. Laitteiden ja työntekijöiden määrä tulisi viisinkertaistaa, mikäli vakiintuneella lipuntarkastussovelluksella ei voisi tehdä samalla sekä pääsylipun, että koronatodistuksen luentaa. Aika- ja työntekijäresurssin tarve olisi moninkertainen esimerkiksi kymmenien tuhansien osallistujien suurtapahtumissa. Tällöin kulut kasvaisivat niin isoiksi, että tapahtumien taloudellinen kannattavuus kärsisi merkittävästi.

Lippuyhtiöillä on tapahtumiin soveltuvat elektroniset lukijalaitteet, joiden lukijaskannereilla luetaan viivakoodit. Viivakoodin luenta on olemassa olevaa ja yhteiskunnassamme yleisesti vakiintunutta tekniikkaa, esimerkiksi kaupan alalla. Yli sadan osallistuja tapahtumissa sujuvaa sisäänottoa ei ole mahdollista tehdä kännykkäsovelluksella viivakoodia lukien, vaan toimiakseen järjestelmä tarvitsee tehokkaat skannerit ja ohjelmistot. Lippuyhtiöt ovat jo valmiiksi investoineet tähän tekniikkaan ja kehittäneet lipuntarkastukseen sopivia ohjelmistoja.

Lippuyhtiöiden (esim. Lippu.fi ja Tiketti) lipuntarkastukseen suunnitelluilla laitteistoilla on jo nyt mahdollisuus tarkastaa myös koronatodistus. Lukuohjelmisto ottaa Euroopan koronapassirekisterin avoimeen rajapintaan yhteyden ja näyttää todistuksen oikeellisuuden. Jos todistusta ei voida hyväksyä, antaa järjestelmä tästä tiedon, ja jos voidaan hyväksyä, sovellus näyttää lipuntarkastajalle henkilön nimen ja syntymäajan. Käsiteltyjä tietoja ei tallenneta.

Kun tapahtumiin saapuessa osallistujien pääsylippu- tai rekisteröitymistiedot joka tapauksessa tarkistetaan sisääntulon yhteydessä, olisi niin tapahtumajärjestäjälle kuin osallistujille sujuvinta ja kustannustehokkainta, että koronatodistuksen luku onnistuisi samalla laitteella. Tämä edistäisi halukkuutta koronatodistuksen käyttöön niin tapahtumajärjestäjien kuin tapahtumien osallistujienkin keskuudessa.

Tapahtumateollisuus pyytää sisällyttämään lakiin mahdollisuuden, että virallisen koronatodistuksen lukusovelluksen statuksen voisi saada myös muu sovellus, joka pystyy täyttämään tarvittavat tietoturvavaatimukset. Tapahtuma-alalla vakiintuneesti lipunmyynnin ja kulunvalvonnan parissa toimivat yhtiöt ovat jo tällaisia kehittäneet ja niitä on jo otettu käyttöön kansainvälisesti sekä pilottikäyttöön Suomessa.

TAPAHTUMATEOLLISUUS ry.

23.9.2021

EU:n ulkopuolisten koronatodistusten hyväksyntä ja merkitys tapahtumateollisuuden toiminnalle sekä yhteiskunnalle laajemmin

Koronatodistuksen käyttöönotossa tulee huomioida myös muut kuin EU:n hyväksymää koronatodistusta käyttävät henkilöt. Suomeen saapuu ja Suomessa asuu sekä oleskelee paljon kansainvälisiä tapahtumavieraita. Tapahtumilla on merkittävä asema kansainvälisen kaupan, kansainvälisten yhteiskuntasuhteiden sekä kansainvälisen kulttuurin ja urheilun edistämisessä. EU:n lisäksi Suomen kannalta merkittäviä markkina-alueita ovat Aasia, Venäjä ja Pohjois-Amerikka ja näiltä alueilta saapuvien tapahtumavieraiden sujuva ja koronatodistuksen kautta laillinen pääsy tapahtumiin on sisällytettävä koronatodistuksen käyttöön.

Koronatestauksen järjestäminen tapahtuman yhteydessä ja hyväksyminen osaksi koronatodistusta

Laissa tulisi mahdollistaa myös se vaihtoehto, että tapahtumajärjestäjä voi tarvittaessa ja halutessaan järjestää yleisötilaisuuden tapahtumapaikalla tai sen läheisessä yhteydessä toimivan koronatestausmahdollisuuden yhdessä koronatestaajaksi hyväksytyn, virallisen terveydenhuollon toimijan kanssa. Myös tällaisesta testistä saadulla negatiivisella tuloksella tulisi saada oikeus yleisötilaisuuden sisäänpääsyyn. Tämä on erityisen tärkeää siinä tapauksessa, että EU-alueen ulkopuolisilla todistuksilla ei voida taata sisäänpääsyä tapahtumiin.

Työntekijöiden koronatodistus ja lainsäädännön kehittämistarpeet

Tapahtumateollisuus nostaa tästä lakiesityksestä erillisenä asiana esille tarpeen kehittää nopeasti myös työntekijöiden koronatodistuksen edellyttämiseen liittyvää lainsäädäntöä. Tapahtuma-ala on työvoimavaltainen ala, jossa työskennellään läheisessä kontaktissa kollegoiden ja asiakkaiden kanssa. Työnantajalla tulisi olla lakiin perustuva mahdollisuus vaatia myös työntekijöiltä koronatodistusta. Mahdollisen korona-altistuksen aiheuttama liiketoiminnan keskeytymisriski on tapahtumateollisuuden kaltaisella toimialalla korkea. Kansainvälisten tapahtumien se voisi pahimmillaan tarkoittaa jopa tapahtumakiertueiden keskeytymistä, kymmenien tai satojen miljoonien tappioita sekä tuhansien ihmisten työmahdollisuuksien menetyksiä.

TAPAHTUMATEOLLISUUS ry.

TAPAHTUMATEOLLISUUS ry.

23.9.2021

Tapahtumateollisuuden merkitys Suomen kansantaloudelle ja koronarajoitusten vaikutukset

Tapahtumateollisuus on valtakunnallinen 2,35 miljardin euron arvoinen toimiala, joka tuottaa 1,2 % Suomen bruttokansantuotteesta sekä vuosittaisen 800 - 1 200 miljoonan euron arvonlisän [1]. Toimialalla toimii yli 3200 yritystä, jotka työllistävät vakituisesti 20 000 ihmistä ja tilapäisesti jopa 175 000 [2]. Toimiala on kärsinyt jo puolitoista vuotta yhtä mittaa koronaepidemian vuoksi asetetuista voimakkaista rajoituksista. Vuonna 2020 toimialan liikevaihdosta hävisi vuonna 1,6 miljardia euroa, eli lähes 70 % ja toimialan aiemmin hyvä kannattavuus romahti -10 %: iin[3] . Toimialan vakituisista työpaikoista katosi vuoden 2020 aikana 1 300 ja tilapäisiä työpaikkoja jäi syntymättä lähes 140 000. Vuonna 2021 toimiala oli rajoitusten vuoksi tammi-toukokuun ajan suljettuna lähes kokonaan ja toimialalla nähtiin laajempia irtisanomisia. Vuoden 2021 osalta toimialan taloudelliset menetykset nousevat jo vähintään 900 miljoonaan euroon.

Ennen koronaepidemiaa Tapahtumateollisuus oli viimeiset kymmenen vuotta vahvassa ja kannattavassa kasvussa ollut toimiala. Toimialan liikevaihto kaksinkertaistui viimeisen seitsemän vuoden aikana ja toimialalle syntyi vuosittain yli uutta 1000 vakituista työpaikkaa. Tapahtumateollisuuden kasvu Suomessa noudattaa alan globaalia kasvutrendiä. Toimialalle voidaan ennakoida syntyvän edelleen merkittävä määrä uusia yrityksiä, työpaikkoja ja taloudellista toimeliaisuutta, kun toimialan elpyminen laajamittaisesti pääsee käynnistymään. Tapahtumateollisuuden taloudelliset ja työlliset kerrannaisvaikutukset muille toimialoille ja julkiseen talouteen sekä henkiseen hyvinvointiin ovat merkittävät. Useissa muissa Euroopan maissa toimialan elpyminen on jo vahvasti käynnissä.

1 https://www.etla.fi/julkaisut/tapahtuma-alan-rooli-suomen-taloudessa/

2 https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2020/09/Tapahtumateollisuuden-toimialaraportti-2020_osa-2_high.pdf

3 https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2021/08/Tapahtumateollisuus-toimialan-tilinpaatostutkimus-2020.pdf

Tapahtumateollisuus ry *on tapahtumaelinkeinon valtakunnallinen keskusjärjestö, jonka jäsenenä on yli 20 toimialajärjestöä ja yli 220 alan yritystä. Tapahtumateollisuus edustaa kulttuuri-, viihde-, urheilu-, messu-, yritys-, kongressi-, markkina- ja hengellisten tapahtumien järjestäjiä, tapahtumapaikkoja, tapahtumatekniikan ja -rakenteiden palveluita, tapahtumien lipunmyynti-, esiintyjä-, turvallisuus- ja cateringpalveluita, tapahtumamyyjiä sekä muita tapahtumille suunnattuja palveluja, suunnittelua ja konsultointia.*

www.tapahtumateollisuus.fi

TAPAHTUMATEOLLISUUS ry

TAPAHTUMATEOLLISUUS ry.

23.9.2021

Lisätietoja:

Maria Sahlstedt p. 040 147 0693 / maria.sahlstedt@tapahtumateollisuus.fi
Johtaja / Vaikuttaminen, Tapahtumateollisuus ry

Kati Kuusisto p. 044 338 0005 / kati.kuusisto@tapahtumateollisuus.fi
Johtaja / Edunvalvonta, Tapahtumateollisuus ry

Pekka Timonen p. 050 337 4386 / pekka.timonen@lahti.fi
Hallituksen puheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry

Kalle Marttinen p. 040 823 5273 / kalle.marttinen@tapahtumateollisuus.fi
Hallituksen varapuheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry